

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVIII. Ч. 63. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 16-го березня 1940.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 63. Jersey City, N. J., Saturday, March 16, 1940.

VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BERgen 4-1016, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗМІНИ В ЗАПИТАХ ПІДЧАС ЦЕНЗУСУ

ВАШИНГТОН. — Секретар Гопкінс такі взяв під увагу заміти сенату відносно питання про особисті доходи в часі підлягавого цензусу і порішив, що люди на ці питання не мусять відповідати цензусовим урядникам, коли собі цього не бажають. Зате мусять виволити вручений лист і там поставити особистий дохід. Листа не мусять підписувати. Цей лист вони можуть самі заліпити і віддати урядникові, щоб він вислав до Вашингтону до статистичного бюро. Секретар Гопкінс видав цей розпорядок тому, що багато сенаторів гостро виступали проти того, щоб цензусовим урядникам хтось мусів зраджувати тайни своїх доходів. Деякі сенатори заявляли, що будуть ігнорувати запити, а навіть накласти через радіо, щоб люди не відповідали.

УХВАЛЕНО ЗІРВАТИ „ЕЛЕВЕЙТОРИ“.

НЮ ЙОРК. — Під час бурливого засідання міської ради Нью Йорку рішено такі знищити такі „елевейтори“ (надземні залізниці): на Другій евені, по вулиці 60-тої вулиці; на Дев'ятій евені, понижче 155-тої вулиці; відносно на лінії Фултон, Бродвей і П'ятій евені в Брукліні. Кошти нищення покрити по рівній частині заряд Нью Йорку, поодинокі дільниці, в яких є згадані дії, і власники залізниць. Проти нищення виступили гостро деякі особи, серед них представники дільниці Бронксу і Менгетону, кажучи, що це принесе шкоду для мешканців їх дільниць. Проти того виступили також юні транспортних робітників і зарядили пікетування ньюйорського магістрату. Юні кажуть, що внаслідок того знищення втраять роботу коло п'ять тисяч транспортних робітників.

БОРІТЬБА ЗА ЗАКОНОПРОЄКТ ГЕЧА.

ВАШИНГТОН. — В сенаті далі ведеться боротьба довкола поширення закону Геца, на основі якого не змілю мішатися в активну політику не лише федеральні урядники, але також стейтові, яких уцілість, або частинно удержує федеральний уряд. Щоб не допустити того нового законопроєкту до голосування, його вороги вложили до нього додаток, що не лише державним урядникам не вільно втручатися до активної політики, але також не вільно нікому, цивільним людям і корпораціям, що жертвували більше на дану політичну партію ніж п'ять тисяч доларів. В той спосіб, говорили внескодавці, вдержитися політику цілком „чистою“ і не буде з ніякого боку підозріння, що хтось панує шляхом грошей. Фактично та поправка додана на те, щоб ні одна партія не могла її прийняти. Бо виключене є, щоб демократи, чи республіканці на це погодилися, знаючи, що в минулих президентських виборах Республіканська Партія мала 274 жертводавців, що жертвували поверх \$5,000, а Демократична Партія мала таких жертводавців 175.

ЛІМЕН ЗА РЕФОРМИ В ШКІЛЬНИЦТВІ.

ОЛБАНІ. — Губернатор Лімен далі бореться за свою легіслятуру, яка має республіканську більшість і не хоче робити того, чого Лімен хотів би. Коли легіслятура відмовилася ухвалити нові податки, яких жадав Лімен, останній піддав думку, щоб легіслятура поробила реформи в шкільництві, які, як це доказав комітет Ріджента, принесли б для стейт-у 25 мільйонів ошаджених грошей. Бо в ньюйорському стейті є поверх 8,000 шкільних округів, з яких 2,200 мають менше ніж по десять учнів. Якби ті округи реорганізувати, то можна би було врятувати гарну суму для стейту. Легіслятура відкинула ту пропозицію Лімена, кажучи, що така реорганізація з одного боку заощаджує 25 мільйонів, з другого стільки витрачує. Демократичні асемблеї закидають республіканським, що ті не мають на увазі так шадження, як заховання своїх політичних „джабів“.

МОРАЛЬНЕ ЕМБАЙГО НА СОВЕТИ ІСНУЄ ДАЛІ.

ВАШИНГТОН. — Секретар Гол заявив, що хоч советсько-фінська війна закінчена, то моральне ембарго на Совети існує далі. А то тому, що ніхто не знає, що будуть Совети далі робити; також вимушений мир на Фінляндії далі є моральним тавром на Советях.

ДЕМОКРАТІЯ НЕ Є НА ЕКСПОРТ.

НЮ ЙОРК. — На міжамериканській конференції, влаштованій газетою „Нью Йорк Геральд Трібюн“ в готелі Астор, виголосив промову голова виховного комітету торговельної палати, Джеймс Карсон, і сказав, що Злучені Держави Америки поповнюють ту помилку, що стараються накинати по-люднево-американським країнам свою форму демократії, яка вповні відповідає Злученим Державам, а не полудневим країнам. Демократія, говорив Карсон, хоч ніби точно означена форма правління, то кожний край має ще свої питомі обставини, до яких він мусить ту демократію пристосовувати.

КАТАСТРОФАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ ЖИДІВ

НЮ ЙОРК. — З Європи вернувся жидівський суспільний діяч Моріс Тропер і сказав, що в теперішню пору жиди переживають таку трагедію в Європі, якої вони не переживали за часів цілої своєї історії. Коли Америка не поспішить жидам на поміч, і то таку поміч, що перевищалаб усяку дотеперішню, то жиди витинуть. Подібу трагедію переживають також інші народи Європи. Там готується справжнє лекло, говорив Тропер.

СЛІДСТВО В Ф. В. І.

ВАШИНГТОН. — Головний прокуратор Джексон зарядив слідство над поступованням федеральних агентів, які кілька місяців тому поарештували левних людей, що займалися вербунком охотників до еспанської червоної армії. Джексон при тім заявив, що цивільні свободи мусять бути в Америці захищені, і як довго він є головним прокуратором, ніхто не буде переслідуваний за його політичні переконання.

ЧИСЛО МИСЛИВИХ ЗРОСТАЄ

Бюро Біологічного Розгляду при департаменті рибництва в Вашингтоні виказує, що число людей, котрі вибрали мисливські карти, постійно зростає.

В останньому році заплатили вони урядові за карти на полювання й риболовство близько 13 мільйонів доларів. Вибрано півсьма мільона карт.

Найбільше таких карт вибрано в стейті Мішіген. За ним іде стейт Пенсильвенія, Нью Йорк третій, Орегон четвертий, а Індіана п'ятий.

МАЙНЕРИ ВИРЯТУВАНІ ВІД ПЕВНОЇ СМЕРТІ

У копанні вугля підприємства „Глен Олден Ковл Ко.“ у Нантікоку, Па., обвалилася земля й захопила там двох майнерів, Джозефа Богдона й Петсію Масонеттія.

Довідавшись про обвал, товарини майнерів взялися за роботу. П'ятдесят робітників почали пробивати тунель через обвалену землю й по 12 годинах добилися до відтягів від світу майнерів. Ці ще були зовсім здорові.

БОРІТЬБА ПІЛЬОТА З БОЖЕВІЛЬНИМ ПАСАЖИРОМ

До Джозефа Розмарина, летничого пільота, підійшов у четвер зполудня на летовищі Флойда Бенета в Брукліні якийсь чоловік і спитався, чи не навчив би він його літати. Він подав, що називається Айзенберг і покликався на спільних знайомих. Не питаючись багато, Розмарин узяв його на літак з подвійною контролею, себто такий, що й ученик і вчитель можуть ним керувати.

Як звичайно робиться під час першої лекції, Розмарин обвіз ученика понад Бруклін. Ученик попросив повести його понад Мангетен. Розмарин не хотів їхати з учеником понад густо заселені місця й повіз його над ньюйорський заліз.

Коли вони були на висоті 2,000 стіп, Айзенберг з наглим криком почав бити Розмарина. Розмарин сказав пізніше, що йому прийшлося вжити французького ключа, щоб ударом успокоїти небезпечно-го пільота. З часом цей очунився й пробував вискочити з літака. Розмарин старався до цього не допустити, а рівночасно осісти літаком на воду. Коли вже були яких 200 стіп від води, пільот так вирвався йому з рук і вискочив з літака в воду.

Летун з важкою бідою осів на воді. Дістав при тому легкі ушкодження тіла. Його вилунали моряки портового корабля й відставили до шпиталю. Він виїде з шпиталю скоро, але поліція хоче його допитуватися за ударення пільота. Поліція шукала тіла Айзенберга в заливі, покищо безуспішно.

ПУСКАЛИ ФАЛЬШІВІ ГРОШІ НА ПІКНІКАХ

У карному суді в Скрентоні, Па., велика лава присяжних суддів постановила поставити на суд Джана Н. і Патрика Малона як обвинувачених за пускання в рух фальшивих грошей. Пускали їх на церковних пікніках.

„НАЙГІРШИЙ“ ВИПАДОК НА ПЕРЕХРЕСТІ В ТЕКСАСІ

Пасажи́рський поїзд залізниці Мізурі Песифик наїхав коло стації Мелен, у стейті Техас, на трок, на котрому їхали мексиканські робітники на працю на яриннім полі. На місці згинули 25 робітників, а 17 вийшли з поважними покаліченнями. Декотрим жертвам поїзд відрубав голови. Тіла побитих розкинено на просторі 600 ярдів.

Випадок потягнув так багато жертв тому, що трок причепився підчас виладку до грабків на переді локомотиву, пристроєних до ловлення худоби, через що локомотив тягнула трок, поки поїзд не задержався. На домір нещастя від ударення занялася в машині трок газоліна.

Лиш один робітник, що їхав на самому заді трок, почув, що найджіає поїзд, і зіскочив з трок, поки локомотива його вдарила.

І ДОЗРІЛІ БУДУТЬ МОГТИ БАВИТИСЯ, ЯК ДІТИ

Заряд стейтового парку на Джовис Біч, на Лонг Айленді, доглянув, що багато дозрілих людей дивилися з завістю, як діти забавлялися на різних дитячих забавках, як возиках, гоїданках, тощо. Тому заряд постановив завести забавову площу для старших з того роду дитячими забавками.

СТУДЕНКА ТОГО НЕ ЗНАЛА

20-літня студентка Флоренс Спілер знайшлася в суді в Бронксі під закидом, що вона накручувала пожежні алярми без причини. Дівчина призналася до вини й суддя засудив її на 25 доларів кари.

ЧИСЛО ВИБОРЦІВ У КАНАДІ ЗБІЛЬШИЛОСЯ

Число виборців у Канаді збільшилося на 10 процентів у порівнянні з числом у 1935 р. Жіль Кастонгей, головний виборчий урядник, говорить, що наскільки він дістав досі повідомлення, то число виборців перевищило 6,500,000 душ. У 1935 р. було 5,918,000 виборців.

ПРОТИ ЛІГИ НАЦІЙ.

БЕРЛІН. — Нацисти пригадують усім нейтральним державам те, що Ліга Націй є протинімецькою, та щоб відповісти до цього поводитись.

ПЕРЕШКОДИ НА ДОРОЗІ ПІДБИГУНОВОЇ ВИПРАВИ.

Перший вид ледової перешкоди в заливі Оймена, що її стрінула виправа Бирда до південного бігуна. Якби один кусок цієї ледяної гори звалився на корабель, то він міг би затопитися.

НАЦІСТИ ДІЛИЛИ УКРАЇНУ МІЖ ПОЛЬЩУ І НІМЕЧЧИНУ

ТАКЕ ВІЯВЛЯЄ ПОЛЬСЬКА „БІЛА КНИГА“.

ПАРИЖ. — Імігрантський польський уряд видав „Білу Книгу“, в якій обговорені польсько-німецькі відносини, що довели до війни Польщі з Німеччиною. Між іншим кажеться в ній про війну з Советами, яку мали довести спільно Німеччина і Польща. Ще в 1935 р. пишеться у книзі, пропонував маршал Герінг, під час свого побуту в Польщі, поділу України між Німеччиною і Польщу. „Біла Книга“ твердить, що Польща на це не погодилася, бо вважала це тільки актом до німецького панування над цілою Європою.

ГОДЯТЬ РУМУНІЮ З СОВЕТАМИ.

БЕРЛІН. — Загально думали, що як тільки скінчиться фінсько-советська війна, Совети зачнуть наступати на Румунію. Отже, коли брати під увагу те, що говориться в урядових нацистичних колах, такого нападу на Румунію не буде. І то завдяки інтервенції Німеччини. Навіть приїде до советсько-румунського блоку, щоб таким чином відтягнути Румунію від альянтів.

ТАКИ ЩОСЬ ДІЄТЬСЯ.

Що це не пусті балачки, видно по тім, що надішли вісті з Румунії, що вона демобілізується і звільняє половину своєї армії, щоб жовніри могли вернутися на села і братися завчасу до весняних пільних робіт. А й це є в інтересі Німеччини, яка хоче діставати з Румунії поживу.

ВТІКАЮТЬ ЗПІД СОВЕТСЬКОГО ЗАБОРУ.

ГЕЛЬСІНКИ. — Хто тільки може, той утікає з тої фінської землі, яку тепер забирають Совети. Втікає яких сто тисяч осіб. Цілий край допомагає тим нещасним утікачам, що часто втікають тільки з тим, що мають на руках і плечах.

ГОСТРА ДЕБАТА В ФРАНЦУЗЬКІМ СЕНАТІ.

ПАРИЖ. — Фінсько-советське замирення відбулося і в французькому сенаті, де над ним дебатовано секретно кілька годин. Критиковано дотеперішній спосіб ведення війни і дотеперішню дипломатію. Кажали, що так війни далі вести не можна, щоб сидіти з армією поза Лінією Махіно і видавати на це денно бідон франків.

ПРИСПІНЮЮТЬ БУДОВУ КАНАЛУ.

МОСКВА. — Розбудова каналу Дніпро—Буг поступає скорим темпом вперед. І то при допомозі розсаджування динамітом. За кожним вибухом повстає глибока яма, яка відразу виповнюється водою.

ЗВІЛЬНЯЄ ЗАЛІЗНУ ГВАРДІЮ.

БУКАРЕШТ. — Що в Румунії йде до якихсь поважніших змін, видно по тім, що король Кароль освободить коло 800 членів фашистської Залізної Гвардії, що мають зложити присягу на вірність королеві й стати членами урядового Фронту Національного Відродження.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПОВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ІНДІЙ.

РАМГАР (Індія). — Радикальні елементи зачинають брати верх у Всендійській Національній Конгресі. На чолі їх стоїть Субгас Чандра Бозе, бувший президент Конгресу, що виступив з гострою критикою компромісової політики Ганді, що не натискає з цілою силою на незалежність Індії тому, що Англія у війні. Бозе хоче бачити Індію цілком незалежною, такою, як Злучені Держави Америки, а не британську колонію в ролі Канади.

ГАНДІ ПРОТИ АТЕНТАТУ.

КАЛЬКУТА. — Ганді назвав „божевільним актом“ атентат індійця Маговеда Сінга Азада, що вдерся з револьвером до публічної відчитової сали й убив револьверним вистрілом сера О'Дваера, що був заступником губернатора Індійської провінції Пунджаб в часі індійської масакри в 1919 році. Замаховець ранив ще три особи, що займали визначні урядові місця в Індії.

НІМЦІ ВДОВОЛЕНІ З АТЕНТАТУ.

БЕРЛІН. — Німецька преса називає індійський атентат у Лондоні початком нової боротьби Індії за незалежність Індії, що знаходиться від „бритійського гнетом“. Атентат є змальований цим пресою як акт пімсти за масакру, якої нібито допустилися британські жовніри в Амрітсарі, стріляючи до населення і вбиваючи багато жінок і дітей. Цей атентат, пише одна з німецьких газет, вказує на „правдиві відносини, в яких знаходиться поневолене індійське населення“.

ФІНЛЯНДІЯ ДУЖЕ ПОТЕРПІЛА.

ГЕЛЬСІНКИ. — Нема міста і нема фабрики, що не потерпіли від советських бомбардувань. Деякі містечка цілком зникли. Ось ті обставини причинилися багато до того, що Фінляндія мусіла миритися. Не можливо було перевозити військи чи поживу залізницями, бо всюди літали советські літаки.

ПРОГАНЯЮТЬ ПРИГНОБЛЕННЯ.

ЛОНДОН. — Преса докладає всіх зусиль, щоб виколувати англійцям, що чейже в Фінляндії сталося те, чого кожний надіявся, себто, що вона не вийде з перемоги. Значить, що треба брати советсько-фінське замирення за кончину і природно подію. Та, як доносять американські кореспонденти, ця логіка не дуже промовляє до розуму звичайного англійського громадянина.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
друком, в котрим оголошує хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ТАК ТІ ВОРОВЕНЬКИ...

Усім нам треба дуже точно слідити тепер за тим усім, що діється в нашому народному житті. Треба, як тільки це можливо, читати пресу різних відтінків. І треба приглядатись добре до того, хто і як поводить у тій важкій хвилі, коли ми звідси пробуємо налагодити нову допомогу визвольним змаганням українського народу. Це такий тепер важкий момент і такі важні діють у нас речі, що для спільного діла треба залишити всякі дрібні гуртки і порахунки чи партійну ненависть, чи навіть — ідеологію. І виходить з того заложення, що ми всіма людьми з якоюсь мораллю і чеснотою, з якимсь характером, з якоюсь відданістю якійсь ідеї. Так і треба глядіти і на нашу пресу в Америці й на тих наших людей, що забирають публічний голос про наші справи, чи про наших людей і наші організації. Признаємося, що нам дуже тяжко про це писати. Бо якщо тільки піднесеться з нашого боку якийсь голос, що пробує, наприклад, назвати властивим іменем роботу деяких одиниць, що то дали оплугавлюють український визвольний рух, а з ним і ту допомогу, яку звідси тому рухові добрі люди давали, то зараз згадані одиниці підносять, "гвалт", що ми розбиваємо "згоду" і "єдність". Пишемо це на те, щоб нас добре зрозуміли ось ті численні дописувачі з місць, що надіслали нам гори дописів з наставленнями тих, що завзялися розбити наше громадянство, що очернюють українську визвольну акцію. Нас та вся справа болить таксамо, як і ті громади, організації й особи, що нам надсилають протести, понаписані в дуже гострій формі. Але коли ми вже завзялися терпіти, то мусимо бути послідовними. Тому саме, і тільки тому, збуваємо мовчанкою оті всі брехні, що їх постійно повторюють "добрі люди", ніби для "добра України". Але зазначаємо, що на ту всю роботу гляділи ми і далі глядімо як на донощицьку, оперту на брехнях, фальшивих толкуваннях, роблених з розумом на те, щоб таким чином знищити український націоналістичний рух взагалі, а в Америці відібрати нам можливість тому рухові допомогти. Ось і тому представляється ця допомоглива акція, "не-американською". Але ми маємо повне довіря до американської влади. І тому спокійні, бо скоріше чи пізніше вийде наверх, хто це і для яких цілей так ревню працював і ще далі працює, щоб очорнювати український визвольний рух! І ще одно. Не робимо у цій справі гострих кроків, які можливо повинні зробити, ще й тому, щоб уже раз переконати весь наш загаль, і тих що по противним боці, що вміємо понести і найтяжчу жертву, включно з докторами своїх організацій, людей і громад, якщо є хоч крихітка надії, що тим можна окупи хоч яке таке опам'янтання ось тих "своєх людей", що ніяк не хочуть занехати братовбивчої боротьби, що гірше чужих — добивають своїх.

Л. Мишуга.

ШЕВЧЕНКО В СОВЕТСЬКІЙ НЕВОЛІ

(Реферат на Шевченківськім святі в Нью Йорку).

(1)

Чим геніальніша людина, що деякі твори Шевченка не тим довше забере часу, щоб збагнути її думки. Таке є і з творчістю Тараса Шевченка, генія України. Тому нема нічого дивного, що й в Україні під Советами розслідують Шевченка. Дивне є тільки те, як вони це роблять. Ось на ту тему хочемо дещо сказати з нагоди столітніх роковин появи "Кобзаря".

Хто був на Світовій Виставі в Нью Йорку і оглядав Советський Палац, той можливо зацікавився і советсько-московськими книжками, що там були виставлені. А хто був на стільки цікавий, що запитається, чи не мають часом українських книжок, тому певно показали Шевченківського "Кобзаря", виданого минулого року у 125-літню річницю народився поета. Цей "Кобзар" (Київ, 1939), як на советсько-українські книжки, виданий дійсно гарно, з багатьма ілюстраціями. Та для нас цікаве особливо те, як його видано щодо змісту.

У передмові читаємо, що редакційна колегія, з доручення Урядового Ювілейного Комітету і президії Академії Наук УРСР, рішила дати "трудящим масам справжні, найбільш до волі автора, тексти Шевченкових творів, ніким не спотворені і не підправлені". Прочтавши це, питаємо себе: Що це означає? Знаємо, поки підемо далі, зазначимо, що, читаючи це все у згаданому советському виданні "Кобзаря", ми всюди знавляємо вирази "російський" і "російська мова". Та, як відомо, в Шевченка є "москалі" і "Московщина". Пояснимо, що советські вчені (такі як Н. Каганович) приписують назву "москалі" не Шевченкові, а "націоналістичному шкідливому" Пам'ятнику Кулішів, що то ніби виправляв мову Шевченка і навчив його вживати слова "московський" замість "російський".

Та ось ту советську "наукову" нахабність, що ніби Куліш учив Шевченка мови, найкраще пізнаємо по тому, коли нагадаємо, що сказав сам Куліш у промові над домовиною Шевченка. А сказав, як відомо, так: "Нема з нас ні одного достойного проєкції рідне українське слово над домовиною Шевченка; вся сила і вся краса нашої мови тільки йому одному відкрилася".

Та вертаймося до того, як виглядає советська "чистка", переведена на Шевченку і його творчість.

У згаданім советським виданні "Кобзаря" є також життєпис Шевченка. Замітне в ньому те, що нема там ніякої згадки про українське окруження Шевченка, себто про ті особи, що були українцями чи українськими письменниками, а перші звернули увагу на талант Шевченка і його українські вірші. Зате помітно підкреслено, що найбільше до душі йому були російські вірші. Зате помітно підкреслено, що найбільше до душі йому були російські вірші, а головне ті, що їх большевики вважають своїми предтечами. Це є, як

вони кажуть, представники російської революційної демократії, такі, як Чернишевський, Добролюбов, Некрасов, Салтиков, Курочкін, Герцен і т. д. З цього виходило, що Шевченко це виставно прбдрук того давнього московського духа, з якого зродились пізніше большевизм. Значить, творчість Шевченка не є український дух, але дух "видатніших діячів російської культури". Згідно з таким твердженням, подають Совети життєпис Шевченка в такий спосіб, що виставилими приятелями Шевченка були москалі, та що вони були теж і одиницями, що Шевченка дійсно розуміли і відчували.

Очевидно, що було з українського боку нерозуміння, несправедливим і некультурним не визнавати того, що й між москалями були чесні люди, що Шевченка поважали і йому помагали, як от славний малайр Брюлов, поет Жуковський, поет і драматург гр. Толстой і інші. І були теж поштові люди, такі як Чернишевський, Добролюбов, Герцен чи революціонер Курочкін, що попросив тіло Шевченка, коли його перевозили з Петербурга в Україну, а яких Шевченко поважав за їхню боротьбу з царатом. Але те не має нічого спільного з тим, що це українське Сошенко звернуло увагу на Шевченка в Петербурзі, та що й українська дитина знає про Лазаревського, вірного друга поета, чи про те, що першими віршами Шевченка зацікавився український діяч з Полтавщини, Петро Мартос, що й видав першого "Кобзаря".

Вони кажуть, представники російської революційної демократії, такі, як Чернишевський, Добролюбов, Некрасов, Салтиков, Курочкін, Герцен і т. д. З цього виходило, що Шевченко це виставно прбдрук того давнього московського духа, з якого зродились пізніше большевизм. Значить, творчість Шевченка не є український дух, але дух "видатніших діячів російської культури". Згідно з таким твердженням, подають Совети життєпис Шевченка в такий спосіб, що виставилими приятелями Шевченка були москалі, та що вони були теж і одиницями, що Шевченка дійсно розуміли і відчували.

"Пятаков оповідає, що в Берліні в грудні 1935 р. підписав "умову між німецькими й московськими провідниками". Текст тайної угоди зачував:

"Рішено, як наступає: а) гарантувати прихильну поставу до німецького уряду на випадок міжнародного конфлікту; б) надати, в цьому випадку, територіальні концесії коштам України німецькому уряду; в) уповноважити німецьких промисловців експлуатувати СССР під формою концесій та підприємств, що становлять кінцеве доповнення до німецької економіки (манган, залізо, нафта і т. п. (Том I, фоліо 267—268).

"Цю умову підписали Гес і Пятаков. Ця угода є повна тонкоостей щодо цього, якщо ми хотіли розглянути трагічні випадки життя 1939 р. Отже? Пятаков є високим урядником, Гес є також геніальним, коли йде про підпільну роботу. Обидві ці особи не є дітьми. А проте вони поставили свої підписи під цю угодою. Бо думали, що, підписуючи це в грудні 1935 р., не є в опозиції до своїх диктаторів і приятелів.

"Радек заявив: "Треба помогти Україні прилучитися до Німеччини. (Том V, фоліо 142). Пушкін, Ратайчак, Ольберг, співбинувачені, згадують також про одного тайного агента Гештапо, Ленца... Як могли вони знати це ім'я, якщо вони не були увійшли з ним в контакт? (Том XIX, фоліо 31). Ленц це одно з найбільш активних і найменш знаних колієтат машини, яку крутить сам Гімлер.

"Треба зазначити, що тут ми подаємо цитати найбільш характеристичні, але там є десятки інших, як також компрометуючі документи угоди з грудня 1935 року.

"Згідно з тими документами, треба зазначити, що Гітлер і Сталін тепер практично "зділюють" свої теоретичні дані дискусії, які провадили останніми роками з цинізмом, уважаючи, що вони є безпечні, бо всі ті, що перемовнювали, згинули, або тепер у неласці".

До цих висновків французького журналіста додамо такі свої зауваги:

а) Газета "Маріяни", що стоїть близько будовного прем'єра Франції, Еріо, довгий час була дуже просоветська й своїм коштом. І це правда, що ніхто інший, а український письменник Євген Гребінка перший добував у Шевченку надзвичайну поставу іще два роки до видання першого "Кобзаря", коли писав до другого, тоді визначного, українського письменника Квітки-Основ'яненка так: "Є тут один земляк Шевченко, що то за завзятий писати вірші! Як що напише, то тільки цмокині і вдар руками об поли".

Правда, Шевченко станув згодом далеко вище згаданих українських людей і їм подібних інших українців — інтелігентів, що ніяк не могли брати революційного духа, але в тому і сила Шевченка, що він їх переріс! Та факт остаточно фактом, що саме ті, як Совети кажуть, "українські пани", пізнали в Шевченку українського геніального співця і його піддержували. А за те московські пани, чи там критики, віднеслись у тому часі до поезії Шевченка з глухоту, включно до найбільшого московського критика Бєлінського, що добував у такий українській літературі, яку представляв Шевченко, тільки "простоту мужицької мови і тупість мужицької голови". Навіть наш "землячок", великий Гоголь, був уже тоді так обомосковлений, що на нього з віршів Шевченка "несло дьогтем". Ось і тому доряджувало тоді Шевченкові з московського боку, щоб він писав такою мовою, щоб з неї не чути було "дьогтю", себто мовою московською. Як відомо, Шевченко відповів на це так:

"Спасибі за раду!

здавна малювала український рух як "пронімецький".

б) РОНД (московська гітлерівська організація), що була в 1934 р. під командою московського генерала Светосарова в Берліні, не тільки що не була "українською організацією", але виступала завзято проти всього, що українське.

Ніхто ніколи не чув нічого про якусь співпрацю між провідом українських націоналістів і РОНД-ом. І про українські легіони в 1939 р. нічого не було чути. А називання українських націоналістів "німецькими агентами" — це звичайно робота чужих і своїх

донощиків і провокаторів. в) Українським Науковим Інститутом у Берліні кермували такі українські вчені, як д-р З. Кузеля, проф. О. Мицюк і інші, а не москаль Вонсцький, який живе в Путнамі, Конні, що видає якийсь журнал "Фашист" і, як Сталін, Мілюков, Денкін, Керенський і їм подібні, не визнає права України на самостійне державне життя.

Чужинцям, що не визнаються в українських відносинах, легко помішати всяких авантюристів з чесними українськими діячами і визвольним рухом України. Та українці повинні поборювати з усією рішучістю ось такі провокації.

Московське радіо подає, як переведено адміністраційну перебудову Західної України перед виборами депутатів до Верховного совету України й СССР. Зліквідовано попередній поділ на воевідства й повіті: Край поділено на райони. Тимчасові комітети замінені районними й міськими советами та їх ісполкомами (виконні комітети). Совети малих містечок, як усяди в СССР, підчинені районним ісполкомам. Але великі міста — Львів, Перемишль, Дрогобич, Коломия, Станіславів, Рівне та інші виділені в окремі одиниці, підлягають безпосередньо обласному ісполкомові. У Львові створено чотири районні совети — Леніна, Шевченка та інші.

Права окремих адміністраційних одиниць дістали головні міста нафтового басейну східної Галичини. В цих містах закінчено організацію советських профсоюзів. В професійнім союзі "нафтовиків Західної України" впливові положення мають спеціалісти й техніки, прислані з Баку.

При обласнім ісполкомі організовано автономний всеосюзний відділ для справ мистецтва. Відділ цей розпочав розслідування поміщицьких маєтків. В однім дворі знайдено портрет, що його побіжна експертиза узнала за твір Рембрандта. Це провірюють московські експерти.

Радіо відзначає також повне закінчення праць при залізничній у львівській області. Перебудова магістральної лінії Львів-Тернопіль-Волочиська на широкій тор закінчена ще 20. жовтня і від 21. відбувається на ній нормальна пряма комунікація Київ-Львів. Тепер перебудовано бічні лінії. Безпосередня комунікація з Києвом і Московою запевнена на всіх залізничних лініях Західної України.

В УКРАЇНІ

ПЕРЕБУДОВА АДМІНІСТРАЦІ НА З.У.З.

Московське радіо подає, як переведено адміністраційну перебудову Західної України перед виборами депутатів до Верховного совету України й СССР. Зліквідовано попередній поділ на воевідства й повіті: Край поділено на райони. Тимчасові комітети замінені районними й міськими советами та їх ісполкомами (виконні комітети). Совети малих містечок, як усяди в СССР, підчинені районним ісполкомам. Але великі міста — Львів, Перемишль, Дрогобич, Коломия, Станіславів, Рівне та інші виділені в окремі одиниці, підлягають безпосередньо обласному ісполкомові. У Львові створено чотири районні совети — Леніна, Шевченка та інші.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІ

Єва Романишин, Нью Йорк.
— Просимо подати для відповіді свою адресу.

ІРЛАНДІЯ МАЄ ГАРНУ ЕМБЛЕМУ

Державна ірландська відзнака-герб — то арфа. Але крім того ірландці мають іще й іншу народну емблему — листочок конюшини. А, як відомо, конюшина має по три листочки вкупі. І чомуб мав бути листочок конюшини ірландською народною емблемою? Що він означає як ірландська народна емблема? Старинний переказ каже, що покровитель Ірландії, св. Патрик, апостол ірландського народу, часто пояснював при помочі потрібного листочка конюшини одиницю Триїці. Три листочки на однім білці — чия не влучна то емблема і самого життя, його поверховної розбіжності й внутрішньої єдності?

так нам добре відома Шевченкова "сокіра", це ніби запозичене — від москалів, від московських революційних демократів. Ось той "топір", був звернений свого часу проти московських царів. Але нарівні нема; на їх місці сидить Сталін. Ось тому, як до радянської Совети, вже не треба українському народові, як радянським Шевченку, приспівати волю будити миром, громадою та

"Громадою обух стальте! Та добре вигостріть сокіру, Та й заходиться вже будити!" І в такому самі дуси написана і вся ця книжка. Вона намагається "доказувати", що Шевченко набрав "нечуваної сили і розмаху" dopiero аж тоді, коли переняв московський революційний духом. Допрва тоді він піднісся, як кажуть Совети, на "новий, вищий павель". Зате "українське панство, кажуть Совети, в той час писало, що "з хама не буде пана", вважаючи Шевченка за мужицьку породу, від якої не можна надіятись благородних чутств.

(Кінець буде).

Має досвід.

Господня до служниці, що прийшла з міста на фарму: — А маеш ти який досвід у фармерській роботі? — Та чому би ні! — То добре. Візьми стілець і йди видіти корову. За хвилину вертається служниця з хліва. — Ходіть, допоможіть мені! Я поставила стілець, а та дурна корова не хоче сісти...

Ukrainian Weekly

(Concluded)

SELECT UKRAINIAN STORIES

II

WRITTEN IN THE BOOK OF LIFE

By MICHAEL KOTSIUBINSKY

Translated by STEPHEN SHUMEYKO

(1)

It couldn't be helped. Granny had to climb down from the warm oven. Her grandchild had become ill and needed the warmth. And since there was no room on the bench in the crowded one-room home, she made herself a bed on the floor. Apparently her son and his wife didn't notice that. So there she remained.

From the corner, 'neath the cupboard near the doorway, where she lay—an old, forgotten-by-death mother—everything looked strange. Too long had she lain on the ovenpot and grown accustomed to looking downwards. Then her son's children had looked very tiny; her half-blind eyes eyes had rested upon their curly, light-haired heads, or had caught the querulous gaze of her poverty-stricken son and daughter-in-law.

Now everything had grown up suddenly: the children who leaned over her to reach the cupboard, showering her with crumbs and dirt in the act; her son's boots, huge, like mountains; and the bare feet of his wife that set themselves squarely before her face and shut off all view. Now she could even see the hearth with its swaying flames, that ravenously ate up all fuel and yet were always dying of hunger, and the black corners beneath the benches, yawning wide and giving out a dank smell. Sometimes when the door opened, a pillar of white vapor, fog, swirled in, beclouding all; and it seemed to her that such must be death, murky, unseeing, chilling to the feet.

Where is that death, anyway? Why doesn't it come and take her? In vain granny calls. Death flits everywhere, but ignores granny. It took her husband, strangled seven of her children, and now... who knows?... It may come even for her grandchild. Everywhere it has reaped its toll, it has laid them out in rows, but granny it has forgotten. It is wonderful, and terrible, to discover how hard it is to die.

During the long days, and still longer nights, when mice scamper over the rotted potatoes and granny's body, and cockroaches roam about, granny lies very still, letting out from time to time a pitiful sigh; thin, like the yelp of a blind puppy.

"Oh-oh!... Where is my death?... The devil take you! Not letting us sleep..." angrily mutters the daughter-in-law, and the bench creaks beneath her.

"No death for me," whines granny complainingly and licks her withered gums, where once there were teeth, and then licks her dried-up, shrunken lips.

Oh, if she could only have a little sauerkraut, or some pickle juice... Drowsiness with its feverish dreams comes upon her: fragments of ancient fables, Our Lord's Prayer, her son's boots, huge, like mountains, that leave behind them wet footprints.

Then drowsiness quickly disappears, as if washed away with water, and granny becomes conscious of her small body, aching from being forced to lie only on canvas, and in a damp corner too.

Why is she living? Who has any need of her? Life has eaten away all her strength and energy, and thrown her into the corner like the peel of an eaten baked potato. And, for some reason or other, the soul has fastened itself to this peel and refuses to let go.

She doesn't take up much space on this earth, just a tiny corner beneath the cupboard, still she is in everyone's way. She doesn't eat much bread either, yet in poverty even this is a great deal. So once more her shrunken lips flutter, like dried leaves:

"Oh!... my death!... where are you?"

Sometimes her body would plead most piteously. From this bundle of skin and bones, from the dried-up stomach, empty breasts—there would arise an irresistible, fantastic desire, deafening all reason:

"A wee bit of milk!..."

That is when her daughter-in-law would start laughing. She wouldn't utter a word, but her whole body, breasts, belly, would shake with unholly glee.

Granny would feel so hurt. They won't give her any milk... Just a little milk...

She would alternately grumble and whimper. She wanted that milk so much, even though she knew very well that even the sick baby couldn't have any, for—there was none.

Usually it would end with her daughter-in-law seizing the broom and covering her with a cloud of dust.

"Pull your feet in! Or I'll sweep you out with the trash!"

Granny would pull in her feet, and for a long time afterwards cough from the dust.

In the daytime the children would swoop down upon her like five little birds. A whole row of wide eyes would concentrate their gaze on granny's mouth...

"Tell us a story!"

Her mouth would open then, like an empty pocketbook, words would wheeze out, something about kings, princesses, gold, rich soups, etc. But the tongue had little control over itself, and granny would usually end up with another story. She used outmoded words, which the children did not understand. They would grow impatient.

"Granny, when will you die?"

They would smooth out the wrinkles on granny's throat, examine the dried-up breasts between which the bronze cross was imbedded, touch her feet, dry, like fagots.

They were always curious to see the soul fly out of granny.

"Granny! When you die, will your soul fly out like a bird?"

Then they would reach for something in the cupboard, tramp all over her chest, and shower her eyes with crumbs.

Never did the daughter-in-law bother to lower her voice when talking to her husband about his aged mother's coming death.

"When she dies, where will you get the money to bury her?"

The son would snort and cast an angry look towards the corner. That was when granny was afraid to call for death to come to take her away; for suppose death did come, where will they get the money to bury her? The priest will have to be paid, the boards for the coffin are expensive, and those who will attend the funeral will eat and drink so much!...

There was only one solace for granny. Whenever someone forgot to close the door, inevitably there would be a flurry, and a scraggly chicken would dart in, straight to her. Granny would stretch out her withered hand with dry crumbs in the palm and the chicken would peck ravenously away.

For that, of course, the chicken got it plenty. They would beat her so hard that she fairly sat down, and then drive her out with curses.

How much better if they cursed granny instead. Perhaps she would die sooner.

One day granny got an idea. She thought over it, days and nights, secretly, alone. Her lips smacked meditatively, her eyes seemed to gaze into strange depths. At times she would be about to say something, but something always held her back. Sometimes she would whisper "Sonny!" and then look around in a frightened manner to see if he had heard. It was then that her nerveless arms and legs would break out with perspiration, causing her shirt to stick to her, but she would lie still, like one dead.

Finally she ventured.

"Sonny!..."

He was repairing something and probably did not hear.

"Paul!"

"What do you want?"

"Come here."

"Why there?"

"Come sit by me."

Unwillingly he rose and sat down on a bench beside her.

One of his great, big boots planted itself squarely in front of her eyes, casting a shadow over her face.

"It's time for me to die, my son."

"Humph! Do I have to call a priest again? You said that many times before—I shall die, I shall die, and I went ahead and wasted my money on the priest for nothing."

He was scowling and did not look at her.

A disagreeable line appeared and froze between

A disagreeable line appeared and froze between his nose and chin, and something hard settled within him.

"I won't need a priest... God will forgive my sins. Yet somehow I can't seem to die."

"Oh, I heard that many times before."

"Death has forgotten me... There is no perishing for me... Unless you help me out."

She stirred restlessly. He heard, how her bones cracked, how she seemed to choke with some deep emotion... Something hard and ruthless welled up within him and burst out through his throat:

"Well?"

But granny had now calmed herself. She was saying something to herself, as if through sleep:

"...and the son took the wagon, put his father in it, and carted him off into the forest... to die..."

Paul raised his brows.

"What was that you said?"

But granny did not answer him, except to say:

"I'm so useless here... A whole corner I take up... I eat the bread the children would well have... I'm such a bother, to everyone, and even to myself..."

Oh, Paul, do take me away into the forest... that I may...

Still he did not understand, only glanced rather sharply at his mother.

"Help me, my son, cart me into the forest, just like they did in olden times... Remember how I used to tell you about it... It's winter there, and won't take me long to die there. After all, it doesn't take much to kill an old woman! A few breaths, a deep sigh, and then..."

Something seemed to stir within him upon hearing these strange words, a memory of some long-forgotten dream or a tale, that just brushed his mind with its wingtip and swiftly flew away.

He did not want to listen to her, but did.

"Don't be afraid to do what I ask you. It won't be any sin... In the forest it's all clean and white... the trees are like candles in church... I shall quickly fall asleep... and when I awake I shall say:—Virgin Mary, please do not judge my son harshly; but rather judge harshly human misfortune... And don't pay any attention, Paul, to what people will say. When misfortune comes, where are those people?... You have to perish, no one helps you."

His mother's words fell upon him like seeds on plowed ground. He realized this, and because of it felt a strange, unreasonable anger rise within him.

He rose from the bench and exclaimed angrily, more to himself than to her:

"Stop talking such nonsense... God gave life—and He will send death... Go to sleep."

Yet when the light was blown out and all went to bed, there was no sleep for him. His thoughts tormented him, weary, fettered thoughts; that drifted like black clouds through his mind, letting through an occasional shaft of light.

God!

You are looking down from Heaven on all this? Then look!

Angry and cold were these thoughts of his.

Sin?

All earth is sin. After all, isn't his hunger the sin of those who are satiated with food.

He tried to drive away these thoughts, especially those pertaining to what his mother had told him. But despite all his efforts there continually welled up within him the memory of something his mother had told him long, long ago, something about how in olden times the children would kill their parents when the latter grew too old to be of any use to anybody.

They carted them out into the forest and there let them die. After all, why should old people live? Age must die, youth must live. Such is the inexorable rule. Old leaves flutter down and new ones grow in their place. Winter dies with the coming of Spring. Seeds rot in the earth, to sprout shoots. That has been so from the very beginning.

Granny has lived long enough, and now she can't die. She begs for death to come and take her; yet death does not come. Is it a sin, then, to help her out?

Some strange, shadowy feeling rose up within him, like a mist over stagnant mud, deadening his thoughts, torturing his body, until cold sweat broke out on his forehead. Tchfu! Tchfu! Oh, my God! To drag one's own mother out of the house! To let her perish like some wild beast in the forest!

The deep night lay heavily on his chest, making breathing very difficult. Yet his thoughts constantly burrowed through his mind, giving it or him no rest.

But then! Let her die thus! Let her perish!... So shall it be! And what will people say? People! When you and your children are dying of hunger, when misfortune causes you to howl like a dog in agony, do these people come to your aid? Like hell! People! Ha-ha!

Though he tried hard, he could not fall asleep, but tossed restlessly about.

Suddenly it seemed to him that it was all over. His mother was already in the glade in the forest, there was more room in the house, no more of that groaning and complaining, no more of that tormenting thought—where will I get money for the funeral. Already he was beginning to feel a little better.

A mouse scampered by, something rattled in the cupboard, and from beneath it a thin, querulous voice was heard:

"Oh, death, where are you?..."

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

He rose later than usual.

The day was still and oppressive. A grey overcast sky pressed down heavily upon the snow-covered earth. A fog billowed about restlessly, like some lost soul.

He busied himself with carting manure into the fields, stepping heavily beside the sleigh, himself covered with hoar, constantly peering within himself, as if to see what was it that had settled and froze there during the night.

For some reason or other he stopped working even before darkness had settled. Entering the house he stamped around without saying anything and then walked out. Shortly afterwards, he returned, paused near the doorway, but did not say anything to his mother nor even look at her. It was evident that he wanted to something but could not find the words.

His mother too remained silent. Then it came from him, heavily, irritably:

"Have you come to your senses?"

"What did you say, sonny?"

"Have you forgotten yesterday's foolishness?"

"Oh, help me, help me, my son..."

"Huh, again the same?"

"Yes, yes, take me into the forest..."

Suddenly he dropped down to his knees, leaned over close to her so that his hot, agitated breathing beat down upon her face.

"You really want to go?" he whispered tensely, swiftly.

"Yes."

"Think well!"

"I am."

Abruptly he rose and sat down behind the table.

He started to cut a slice of bread, put it back.

His eyes were unseeing. Yet he knew that the others knew already.

He was not a bit surprised, therefore, when his wife remarked:

"I'd better heat some water."

That meant that granny would be prepared for her "funeral" immediately.

He gazed around dully, indifferently.

He saw his wife was thrusting straw into the oven, how his children were whispering among themselves in suppressed excitement, apparently glad that "daddy will cart granny away into the forest," and how granny was stretching out her hand—

"Get me a clean shirt."

"I don't think we have any candles," his wife's sharp voice cut in. But he reached up behind the holy picture and got a piece that was hidden there.

Somehow he could not bear to see his mother being prepared as if she were already dead, so he went outside.

When he returned she was lying all ready, like a dressed hen, with a cross on her breast, and her washed feet protruding from beneath the black woolen apron, like that of a corpse.

"Have you finished?" was on the tip of his tongue when he entered, but he did not utter it when he saw that the others were already waiting for him.

He approached the bench.

"Maybe you will change your mind?"

She shook her head weakly. New shadows had overcast her wan face.

Impulsively he reached down to her, kissed her hands and lips, while she blessed him with her thin hands.

The others now approached, her daughter-in-law and grandchildren.

A happy look lighted granny's face as she felt the latter's warm lips on her cheeks.

Even the daughter-in-law let out a sob, but quickly became her usual self when Paul asked her where the blanket was.

"What do you want it for?"

"To cover her up, of course."

Well, be sure to bring it back."

Paul picked up his mother in his arms and carried her outside.

There was some hay on the sledge. Paul arranged it better under his mother, and then covered her up with the blanket. Taking up the reins, he asked:

"Are you comfortable, 'babo'?"

Again that "babo" he thought, pressing his lips in irritation at himself, but he did not have the face to correct himself.

"Don't forget to bring back the blanket," his wife reminded him from the doorway, as he was climbing into the sledge.

The mare moved forward and granny was on her way.

It was necessary to ride about three miles through the fields, before reaching the woods. Night had fallen now and shut off all from view. The snow could be seen gleaming dimly through the darkness and fog.

Neither mother nor son said anything. What could they say? Also, some mysterious and evil spirit seemed to have arisen between him and the living but still body lying in the sledge, a spirit which he dared not drive away with a word.

He kept his eyes glued on the mare, noticing unconsciously how the hoar had already settled on her steaming back, and how her hoofs kicked up clouds of snow. From the mare his eyes strayed to his hands, and he noticed that he had forgotten to wash them from the manure he had been carting.

He thought he heard a sound behind him. Twisting around he called out:

"What do you want?"

By straining his ears he made out that his mother wanted to know whether they were passing through Mykyta's farm.

"Mykyta's!" he exclaimed, glad to have something to talk about. "Mykyta died long ago. Even the farm has been sold long ago by his sons."

"Whom did they sell it to?"

"Oh, that's a whole story in itself."

He livened up, kept turning around to her, shouted, so that she would hear better, cracked his whip, waved his arms, happy that with all this commotion and movement he could drive away that something evil and secretive that seemed to stand between him and his mother.

The sledge was now careening about the slippery rough road, its runners banging against the ruts, while he kept thrusting out his foot against the ground to steady it, just as he always did when he was carting manure out into the fields. He flicked the mare with his whip... Steady!... and kept turning around...

Both mother and son felt rather happy. It seemed to them that both were living their old life over again, when she had been able to walk.

Granny listened avidly to all the news. She had heard none for a long time. What could she hear, lying under the cupboard. And that Mykyta used to court her... Heh-heh!

She did not even notice that they had already entered the forest.

Paul brought the mare to a stop.

"Are you cold?" he asked, getting off the sledge and approaching her.

"No."

"We've reached the place."

His mother immediately sought to rise, but fell back.

"Wait a moment and rest."

He walked further into the woods, sinking deeply into the snow, seeking for a likely spot. Finally he found one beneath an oak tree, on a smooth knoll, and called out:

"Here's a good spot."

Then he looked about him.

In the hushed silence the trees reaching high above interlaced their snowladen branches, as if getting ready to cast a net into the deep blue sky to catch the twinkling golden stars.

"Better even than in church," he thought, awed by the beauty of his surroundings.

He returned to the sledge, took an armful of hay and spread it out carefully beneath the old oak

ФУТРА МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО

ВИРОБЛЕНІ У ВЛАСНІЙ ФАБРИЦІ
ЗДОБУЛИ ДОВІРЯ
НАЙБІЛЬШ ВИБАГЛИВИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ЖІНОК
МОДНІ, ГАРНІ, ТРИВАЛІ

Виробництво футер Михайла Туранського від 1919 року.

FUR JACKETS

	FROM	TO
Silver Fox Jackets	\$95.00	\$300.00
Blue Fox Dyed		
Red Fox Dyed	59.50	79.50
Cross Fox Dyed		
Natural Tipped Skunk	125.00	150.00

FUR SCARFS

Silver Fox Scarfs		
—Pair—	\$59.50	\$200.00
Natural Red Fox—Pair	49.50	59.50
Natural Hudson Bay Sables—per skin	35.00	60.00
Blended Hudson Bay Sables—per skin	25.00	45.00

ВЕЛИКИЙ ЗАПАС ІНШИХ ВЕСНЯНИХ ФУТЕР ДО ВИБОРУ

Коли робити на міру — ціна не вища.
З весною починається вироб футер на осінній сезон. Добрий спосіб придбати добре футро: оглянути нові моди, вибрати або замовити, вигідно сплачувати і на осні мати. Варто прихити з дальших околлиць. В фірмі Михайла Туранського великий вибір, добрий товар, певна робота, останні моди, краще кунити.

Здобути ДОВІРЯ нових костюмерок так, як вже задоволені давні, є перше бажання фірми

Michael Turansky

Manufacturing Furrier

Bet. 29 & 30 Sts. 350 -- 7th Ave., L.Ackawanna
16th floor 4-0973
NEW YORK, N. Y.
Hours: from 9 A. M. to 6 P. M. Saturday till 3 P. M.

УКРАЇНСЬКЕ БУДІВЕЛЬНЕ І ПОЗИЧКОВЕ ТОВ. В ДЖЕРСІ СІТІ
UKRAINIAN BUILDING AND LOAN ASS'N OF JERSEY CITY, N. J.
ВІДБУВАЄ МІСЯЧНІ ЗБОРИ В ТРЕТЮ СЕРЕДУ
кожного місяця
В УКР. НАРОД. ДОМІ, 181-183 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J.
СЕРІЯ ТЕПЕР ОТВОРЕНА.
Складайте свої ошадности в Українськй Будлінг & Ловн.

BATES & ANDERSON
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
HUDSON, N. Y. ТЕЛЕФОН: 172
Католицький асистент

ДОСТУПНІ В КОЖДІЙ ГОДИНІ

Нема потреби зважати на годину, бо наші услуги є доступні негайно в кожній порі дня чи ночі, бо ніхто не може передбачити, коли йому впаде якась пекуча потреба.

Пам'ятайте також, що наші услуги є доступні для кожного в такій мірі, як і доступність щодо часу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

НА РІЖНІ ТЕМИ

„ПРОВІДНИК СВІТУ“.

Николас Ботлер, президент Колумбійського університету, у своїм звіті як директор Карнегієвської фундації закликав Злучені Держави приготуватися до ролі провідника світу як скінчиться війна.

З приводу відвідин Сомнера Велеса, висланника президента Рузвельта, в Лондоні заговорили англійські газети про чутки, що, мовляв, уряд Злучених Держав має незадовго виступити з якоюсь мировою пропозицією. Писали газети, що цього роду посередництво з боку держави, що не воює, зовсім невмісне. Додали, що й на вилазок, як збереться мирова конференція, американська участь буде ні при чому. Аж як буде зроблений мир, доперва тоді Америка буде могла приступити до інших держав, до „мирної відбудови“.

Коли Ботлер кликав американців приготуватися повести мир на винадок закінчення війни, англійська преса сказала: „Панове американці, як до вас ніхто не пе, не кажіть: дай, Боже, здоров'я!“

ЧИ МАЄ МІШАТИСЯ?

Чи повинна Америка змішатися в європейську війну? Заговорив про це питання англійський публіцист Гарет у своїй книжці під заголовком „Що-сталося в Європі“. Здавалось би читачеві, як бере цю книжку в руки, що Гарет певно підпустить пропаганду за те, щоб Америка приступила до війни: адже, як вона піде до війни, то певно по стороні Англії.

Та читач, що прийняв би таке припущення, був би розчарований: Гарет каже, що Америка повинна змішатися в європейську війну лише тоді, як вона хотіла би брати постійно активну участь в європейських справах і піддержувати що участь фізичною силою.

З огляду на те, що Злучені Держави на таке не схочуть згодитися, Гарет радить Америці до війни не пхатися. Отже є в Америці люди, які хочуть американської неутраляности, і є такі люди навіть в Англії.

ЩО ЇЇ РОБИТИ?

Якщо Америка до війни не мала би йти, то вона, на думку Гарета, мала би старатися вдержати ці цивілізовані міри, що через війну можуть у сюди легко загинути.

Здавалось би, що тут є така на втрата, якихось свобод в Англії.
Та так воно не є. Гарет на втрату громадянських свобод в Англії підчас війни — зовсім не натякає: він так і виразно каже, що через війну в Англії пропало демократичне правління.

Пропало, та мабуть не так дуже, коли публіцист може ясно-славно сказати, що в Англії нема демократії, а уряд на ціле горло горлає про свою демократичність.

ХТО ТУТ ВИНУВАТИЙ?

Міг би читач подумати, що Гарет винув одну групу держав, або одну групу чинників. Та Гарет дивиться на європейську ситуацію зовсім інакше. На його думку, в Європі нема такої частини, котру можна би виключно винувати за те, що там діється. Іншими словами, за те, що в Європі діється, відповідають усі європейці.

За теперішню війну винув він не одну сторону, а обі: Німеччина й Італія винувати своє напасливіство, а Англія й Франція своєю пасивністю. І цей уступ теж свідчить про те, що в Англії теж зовсім не пропада демократія: якби хто написав так відкрито в Німеччині про німецький уряд, то його книжка не побачила б світу, а автор знайшовся б у концентраційнім таборі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ
КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Мітинг. Тов. Запорозька Сім. від. 342. відбудеться в неділю, 17. березня, в годині 2. по-полудні, в галі церковній. Проситися всіх членів явитися на мітинг, бо є важні справи. Так само всі члени мають привітати листи, чи вони були на балі чи не були. Всі члени і члениці мають заплатити. Доплатити члени, щоб сплатити свій довг. Бо будуть сусидовані. Дописи наслідки не приймаються, як до третього місяця. Не явиться на третій місяць, ухвала є сусидувати. Котрі сусидовані члени заплатять свій довг, будуть приняті наново в тім місяці. — С. Куций, пресд.; Н. Кру-па, кас.; І. Маркович, секр.

НАЗИВАЮТЬ ВІТАМІНИ КЛЮ-ЧЕМ ДО ДОВГОВІЧНОСТІ

Д-р Ангес Фей Морген і пані Гелен Дейвисон, розслідувачки поживи в Колегії Рільництва при Каліфорнійськй університеті в Берклі, Каліфорнія, подали до публічного відома висліди своїх дослідів про причини старіння. Кажуть вони, що люди й звірята старіються внаслідок зростаючого запотребування їх тіл у вітаміну „В“.

ПЕРЕГОНІ СОБАКИ З ПОЇЗДОМ НА ПІДЗЕМНІЙ ЗАЛІЗНИЦІ

Молода німецька вівчарська собака скочила в четвер з платформи стації підземної залізниці на 116 вул. в Нью-Йорку й побігла перед поїздом, що їхав у полудневім напрямі. Пес б'є все тою самою дорогою, а минувши 9 стацій, змучився так, що без опору дався зловити стаційним сторожем. Його віддано товариству опіки над звірятами. Як він дістався на стацію, невідомо.

УВАГА! НЬОАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ

(SUITS — TOP-COATS)
Шне до зниження ціни перед літнім сезоном, коли є більше часу і танша матерія.
Повітря 300 прубок до вибору! Найтоніша мода! Вся матерія вишита. Спішіть з ордерам:
ІВАН, ВОРОНА
український крапель
141 — 19th AVE. (cor. 22 St.)
IRVINGTON, N. J.

МЕДИЧНИЙ ЗІЛНИЙ ЧАЙ НА ШЛУНОК STOMACHIC — HERATIS — LAXATIVE.

Щоб уникнути неприємних страждань, запорів, печії, нудоти, негодного виділення внутрішньої, згаги і газу, спричинених невідповідними звичками їдіння, пробуйте „LESKO“ чай ч. 2. Цей знаменитий препарат природних продуктів служить ускоренню травлення і створює виділення потрібних чинників. Ціна \$1.00 за спору коробку.

Замовлення висилайте на адресу:
Mrs. GRETA LESKOVAR
507 E. 73rd St., New York, N.Y.

БОЛІНІТ

Ранні на ногах, опухлі ноги, набряклі ноги, болі в ногах, флебіт (запалення жил), напухлі або болісні коліна чи істоники і ревматичні ноги успішно лікуюмо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 вечір, в понеділки і четверги від 1 до 8:30 вечір, Нема урядових годин у неділю.
Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York, City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
Аналіз крові для подружжого свідства.
Гемороїди й жилаки лікуються без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14.
CRamercy 7-7697
Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & Флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

УКР. ГР.-К. ПАРОХІЯ УСП. ПР. ДІВІ В РЕВТІ AMBOY, N.J.

В НЕДІЛЮ, 17. БЕРЕЗНЯ (MARCH 17, 1940) в 7. год. веч.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, 766 STATE ST.
Хори: „Боян“ і Молодець під упр. Ст. Грабара. — Акомпанімент: І-на А. Колодій. — Годовий бесідник: д. Євген Ляхович.
Вступ вільний. Парохіальний Комітет.

УВАГА! НЬОАРК І ОКОЛИЦІ! ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ УКР. ПРАВОСЛ. ГРОМАДИ

334-1st 14. вул. у Нью-Йорку
буде висвітлена звукова фільма

„СТРАСТИ І МУКИ ІСУСА ХРИСТА“

З ДОДАТКОМ ДІЯЛЬНОСТІ З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ:
„Український Національний День“ Стейту Нью-Джерсі, „Український Національний День“ з Нью-Йорку, „Чорноморська Сім“ з Нью-Йорку, Н. Дж., на своєму святі, та „Золотий Хрест“, Шкільні діти та їхні вчителі.
ВСЕ ТЕ БУДЕ ВИСТАВЛЕНЕ В ПАРОХ. ГАЛІ, 334 1ST 14. вул.
В НЕДІЛЮ, 17. БЕРЕЗНЯ (MARCH 17, 1940)
Початок у год. 6:30 вечером. Вступ 35 центів.
Величавне Українське Громадянство! Отримати честь запросити Вас на цю дуже інтересну фільму, яка перший раз буде висвітлювана в нашій галі. Тому сподіємось, що цим разом дозволите численно явитися так, як було в минулу неділю. За модно вдоволення ручити Комітет.

KOBZAR FILM CORPORATION

звертає увагу українського громадянства на НЕБУВАЛУ НОВИНУ:

Догадана українська історична фільма

„ТРАГЕДІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ“

ВИКІНЧЕНА І БУДЕ ВИСВІТЛЮВАТИСЯ:
1) Як ПРЕВ'Ю, в ПОНЕДІЛОК, MARCH 25, 1940, від 7. год. вечери, в найкращій спеціальній для фільмових прев'ю театрі „Chapin Auditorium“ („Театр в хмарах“), 50 floor of the Chapin Building, 122 East 42nd Street, corner Lexington Ave., New York City.
Тому, що число місць є обмежене, просимо завчасно замовляти тікети. Замовляти можна листовою до адреси: Kobzar Film Corporation, 33 West 42nd Street, rooms 741, New York City, або телефонічно: LOngaere 3-5657, або: LOngaere 5-5622.
Вступ на прев'ю \$2.50 від особи.

На прев'ю будуть представники різних фільмових компаній та української й американської преси. Бажано, щоб представники наших українських національних, культурно-просвітних і церковних організацій, а також українські ділячі й бізнесмени шанували своєю присутністю це прев'ю і запросили своїх знайомих та американців.
2) Регулярне висвітлювання фільми „ТРАГЕДІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ“ буде відбуватися через тиждень, починаючи від ВІВТОРКА, MARCH 26, 1940, що-дня, від 1. год. дня в SUNSHINE THEATRE, 141 East Houston St., (between 1st & 2nd Ave.,) New York City.
3) Крім фільми „Трагедія Карпатської України“ буде показана друга фільма News, де шановне громадянство побачить останні події в Європі: Розвал Польщі, українці, жиди й інші нації під ярмом агресорів і т. п. Ці News пройшли в Америку контрабандою, бо німецька цензура їх не перепускала.

ЦІНИ тікетів (крім суботи й неділі): Від 1 до 8 год. дня: 25¢, діти 10¢; від 3 до 5 год. дня: 35¢, діти 10¢ і від 5 год.: 45¢, діти 15¢.

УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ! Перед Вашими очима пройде Карпатські гори, Золотехрипий Кіш і вся Україна в огляді світових подій та осіб, що рихали її додолу! Побачите ПРАВДИВІ знімки з засідань Першого Законодавчого Союзу Карпатської України, ухвалення КОНСТИТУЦІЇ! Почуєте промови Батька д-ра Августина Волошина і інших діячів народу! Заревуть канони, іде вороже військо, ідуть і наші герої-Січовики Карпатської Січі! Б'ються і вмирають за Україну!

Нехай же не буде ні одного українця й українки, щоб не прийшов і не побачив цю фільму! УКРАЇНА ДО НАС ЗАГОВОРІТЬ!

1. березня 1940.
Нью-Йорк Сіті.
Директор продукції: Василь Авраменко.
Технічний директор: Михайло Ган.
Менеджер-директор: Федір Пелех.
Менеджер дистрибуції: Микола Дяк.

DR. JOHN DERUNA

128 1ST 86. ВУЛИЦЯ (над стацією підземної залізничної лінії Лексингтон Ев.)
Канцелярія, вложена центрально: до неї легкий доїзд з усіх сторін. Особі жалувати для жінок. Урядові години: 10—2, 4—9. В неділю 10—2. Спеціально увагу присвячується чоловічим і жіночим недугам, несприятливостям, слабостям. Докладна екзамінація з розсадом крові \$2.
ДОБИРАЄСЯ ЛІКАРСЬКОГО СТУПНЯ В ЄВРОПІ.

РОБІТЬ КРАЩУ КАВУ

ДОДАЙТЕ ЛОЖОЧКУ ЦИКОРИ ФРАНКА до кавника або перколятора для додання каві НІЖНІШОГО СМАКУ й НЕЗРІВНЯНОГО АРОМАТУ.
Американський Продукт.

ДО НАБУТТЯ в добрих grosернях та складах кави
HEINR. FRANCK SONS, Inc.
FLUSHING, N.Y.

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ МІШКАННЯ?

Якщо думаєте змінити свою адресу, просимо повідомити нас наперед, коли почнете жити на новій адресі, щоб ви не втратили якого числа газети, котре може мати щось цікаве або важне для вас або вашої родини. Просимо не ждати до останньої хвили. Просимо не переказувати нічого поштою. Найкраще викопишити оцей бюлетень, подаючи доконець стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати це в листі до адміністрації „Свободи“.

Число відділу
Ім'я й назвище
Стара адреса
Нова адреса
Почта

АДВОКАТ В. КУЗЬМА

241 SPRINGFIELD AVENUE, NEWARK, N. J.
Телефон: Bigelow 3-7303

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 вечір. Н неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 попол.; від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

DR. M. SMITH

MOVED TO
353 EAST 19th STREET
between 1st & 2nd Avenues
NEW YORK CITY
Tel. STUYVESANT 9-1679
Hours: 12—2; 6—8.

УВАГА ФІЛІДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦЯ ІВАН ГАСИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Похорони по ціні так низькій як \$150.
Модерна обстановка. Обслуга чесна й шира. Через телефон ми немовби сусідами

Office Address:
JOHN HASYN
Undertaker & Embalmer
3948 N. SMEDLEY STREET,
SAGAMORE 3563 PHILA., PENNA.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць як далеко поза Ньюарком. Враз потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Фармація погребам по ціні так низькій як \$150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 6-5577